

PROMOVAREA IDENTITĂȚII COMUNITARE PRIN VALORIFICAREA COLECȚIEI DE ISTORIE LOCALĂ DIN BIBLIOTECA PUBLICĂ CRIHANA VECHE, CAHUL

Maria CUDLENCO,
Biblioteca Publică Crihana Veche,
raionul Cahul

Rezumat: Autorul scoate în evidență experiența Bibliotecii Publice Crihana Veche referitor la valorificarea memoriei locale și impactul constituirii colecției de istorie locală. Este specificată importanța surselor de cercetate, precum publicațiile din colecția bibliotecii ce conțin informații despre Crihana Veche, documente de arhivă, blogul cercetătorului Vlad Cubreacov, martorii oculari la diferite evenimente ale satului. Articolul reliefează și importanța parteneriatelor în activitatea de cercetare și promovare a identității comunitare.

Cuvinte-cheie: Biblioteca Publică Crihana Veche, colecție de istorie locală, surse de cercetare, parteneriat de bibliotecă, promovarea identității comunitare.

Abstract: The author highlights the experience of the Crihana Veche Public Library regarding the valorization of local memory and the impact of setting up of local history collection. The importance of researched sources is specified, as publications of information about Crihana Veche from the library collection, archival documents, blog of researcher Vlad Cubreacov, and people eyewitnesses to events of the village. The article highlights the importance of partnerships in study and promotion of community heritage.

Keywords: Crihana Veche Public Library, local history collection, research sources, library partnership, community identity promotion.

Nicolae Iorga afirma că „un popor care nu-și cunoaște istoria este ca un copil care nu își cunoaște părinții”. Iar principiile directoare ale IFLA și UNESCO cu privire la serviciile bibliotecii publice stipulează necesitatea acesteia de a-și asuma, în cadrul comunității locale, rolul de agent esențial în vederea achiziționării, prezervării și promovării culturii locale în toată diversitatea ei prin conservarea colecțiilor de istorie locală, organizarea de expoziții și cercuri de lectură, publicarea de documente de interes local, promovarea unor programe interactive și, nu în ultimul rând, prin susțin-

nerea și dezvoltarea tradiției orale ca vector important al comunicării.

Efortul Bibliotecii Publice Crihana Veche în scopul păstrării unor documente ce reflectă istoria locală, este unul important, mai ales, în vederea valorificării lor pentru generațiile următoare. Începând cu anul 2013, în contextul absenței informațiilor referitor la istoricul localității, în urma discuțiilor cu utilizatorii și a investigației fondului Bibliotecii, ne-am propus ca preocuparea pentru trecutul satului să devină prioritară în activitatea Bibliotecii, iar istoria comunității să fie adusă în actualitate și promovată prin

intermediul unei colecții de istorie locală. Am început cu cercetarea și selectarea informației locale din sursele bibliotecii, am continuat în colaborare cu Muzeul de Istorie din orașul Cahul. Astfel, în fondurile Bibliotecii am identificat publicații ce conțin informații despre Crihana Veche, precum „Localitățile Republicii Moldova”, volumul 5, „Cartea Memoriei”, volumul 6, „Vetre strămoșești”, de Ion Hîncu, „Cahul la răscruci de vremi”, de Alexandru Manoil, „Peisajul cultural rural dintre Prut și Nistru. Aspecte etnografice”, de Dorina Onica, „Arheologia Preventivă în Republica Moldova”, vol II, 2015, articole din publicații periodice etc.

O adevărată comoară, în acest context, considerăm blogul consăteanului nostru, Vlad Cubreacov, cercetător, președintele Asociației „Răsăritul Românesc”. Cu permisiunea autorului, dorim să valorificăm toate sursele ce reflectă istoria satului, în mare parte fiind documente de arhivă, precum documente referitor la prima atestare documentară a satului, acte de danie, hărți vechi, recensăminte despre populația satului în diferite perioade etc.

Tot de pe blog am aflat despre vizita lui Mihail Sadoveanu la Crihana însoțit de Alexandru Vicol, primarul comunei Badicu Moldovenesc și Sergiu Celibidache, marele compozitor român.

Într-un articol intitulat „Prieten unic”, apărut în revista „Viața Românească” (nr. 4-5 din aprilie-mai 1936) și dedicat prietenului său Garabet Ibrăileanu, Mihail Sadoveanu evocă „drumurile cahulene”, cu referire expresă la Crihana, vorbind despre „*locuri ascunse, într-un cotlon al bălților Prutului cu numele Crihana*”.

Ca urmare a valorificării trecutului comunității, au fost realizate 23 de înregistrări video cu martori oculari la diferite evenimente a satului pe următoarele subiecte:

- Legenda satului Crihana Veche;
- Crihana Veche în valorile deportărilor, a foametei și a războiului;
- Istoria învățământului în satul Crihana Veche;
- Locașuri sfinte din Crihana Veche;
- Biblioteca Publică Crihana Veche. Scurt istoric;
- Primarii despre evenimentele localității Crihana Veche.

Înregistrările sunt postate pe YouTube, accesul fiind posibil atât pentru crihăneni, inclusiv cei plecați peste hotare, cât și pentru toți cei interesați.

Împreună cu oamenii satului biblioteca a depus efortul de a colecta fotografii ce reflectă istoria comunității, identificând evenimentele istorice. Ulterior, acestea au fost incluse în albume virtuale, completând colecția de istorie locală a bibliotecii. În ultimul timp este practică și digitizarea albumelor de familie.

În anul 2015, cercetători, cadre didactice și studenți, din cadrul Academiei de Științe a Republicii Moldova, de la Muzeul Național de Etnografie și Istorie Naturală din Moldova, Institutul Patrimoniului Cultural al AȘM, împreună cu mai multe echipe de la Academia Română – Institutul de Etnografie și Folclor „Constantin Brăiloiu”, Centrul European pentru Studii în Probleme Etnice și Universitatea din București – Facultatea de Sociologie și Asistență Socială, s-au reunit timp de două săptămâni, pentru a studia localitatea Crihana Veche din perspectiva istorică, sociologică, antropologică și etnologică. Subsemnata a parcurs o experiență inedită alături de oamenii de știință, demonstrând abilități de bibliotecar cercetător. Fiind băștinașă a satului Crihana Veche, au fost oferite informații prețioase, știute de la părinți și bătrânii satului, că au fost realizate interviuri cu specialiștii istorici, sociologi, etnografi. Biblioteca Publică a oferit spațiu pentru discuții cu cetățenii, implicare, suport informațional și posibilitatea de a utiliza tehnologiile din dotare: calculatoare, scanner, xerox etc. Munca a rezultat cu editarea unui valoros album monografic cu titlul „Crihana Veche”, unul dintre autori fiind și cercetătorul crihănean Vlad Cubreacov, care a semnat articolele „Compendiu istoric”, „Însemne heraldice”, „Scurt repertoriu de porecle”, „Mic glosar de crihănisme”. Publicația include și alte compartimente de conținut geografic, sociologic și etnologic. Este cel mai relevant document din colecția de istorie locală a Bibliotecii și cel mai solicitat de cetățenii din localitate, în special de studenți și elevi.

Biblioteca Publică Crihana Veche dorește a fi un element cheie nu numai în procesul de cercetare, dar și în procesul de comu-

nicare științifică. „Bibliotecarul trebuie să fie și cercetător”, susține dna Nelly Țurcan, doctor habilitat, profesor la Universitatea de Stat din Moldova. M-am implicat cu pasiune, ghidată fiind de dna conf. univ. dr. Lidia Kulikoski, Biblioteca Națională a Republicii Moldova, Biblioteca Municipală „B.P. Hasdeu” și am realizat împreună publicațiile biobibliografice „Nicolae Mătcaș. Biobibliografie”, „Nicolae Mătcaș. Risipă și Măsură.” (în colaborare cu dr. hab. Elena Ungureanu). Volumele biobibliografice reflectă activitatea dlui profesor Nicolae Mătcaș, originar din Crihana Veche, distins pedagog, cercetător, lingvist, publicist, redactor, poet, traducător, om de stat, militant înflăcărat pentru renașterea națională a românilor basarabeni - cu prilejul împlinirii a 70 de ani (2010) și respectiv, 80 de ani de la naștere (2020).

Dacă e să facem o analiză a tipurilor de documente incluse în colecția locală a Bibliotecii Publice Crihana Veche, aceasta include monografii, studii, articole din ziare și reviste, fotografii, înregistrări video ș.a. În activitatea de cercetare colaborăm cu muzee, biblioteci, case de cultură, instituții de învățământ și nu în ultimul rând, cu APL

și cetățenii din comunitate. Menționăm aici implicarea Bibliotecii Publice Crihana Veche în Proiectul „Pe urmele mocanilor săceleni în Basarabia”, inițiat de Muzeul de Etnografie Brașov, Proiectul „Pagini de istorie locală”, realizat în colaborare cu Muzeul Ținutului Cahul, elaborarea unui tur virtual prin muzeele și Casele de Cultură din regiunea Lunca Prutului de Jos, având ca scop promovarea patrimoniului turistic și atragerea turiștilor. Colectționarea de resurse locale permite Bibliotecii să vină în ajutorul curriculumului școlar, oferind astfel o altă abordare a istoriei, prin organizarea unor lecții publice atât în școală, cât și în incinta bibliotecii.

Colecția locală este ca un organism viu și are ca impact facilitarea accesului utilizatorilor la informație. Prezența documentelor, inclusiv electronice, au sporit vizibilitatea colecției și au îmbunătățit utilizarea ei. Crearea colecției de istorie locală contribuie la educarea tinerei generații în spiritul respectului față de trecutul și prezentul comunității, de tradițiile și obiceiurile locale. Grație acesteia, a crescut prestigiul localității și a Bibliotecii Publice din Crihana Veche.

Referințe bibliografice:

1. COSMA, Ghizela. Istoria locală la Biblioteca Județeană „Octavian Goga” Cluj. Considerații privind funcțiile și activitățile compartimentului de istorie locală [on-line]. [citată 6 noiembrie 2021]. Disponibil: https://www.bjc.ro/new/files/revista-lectura/istoria_locala.pdf
2. CRIHANA VECHÉ : album monografic. București : Editura Institutului Cultural Român, 2017. ISBN 978-973-577-701-2
3. CUBREACOV, Vlad. Mihail Sadoveanu la Crihana Veche [on-line]. [citată 6 noiembrie 2021]. Disponibil: <https://cubreacovblog.wordpress.com/2019/05/06/mihail-sadoveanu-la-crihana/>
4. CUBREACOV, Vlad. Prima atestare documentară a moșiei Crihanei cu numele Derenăuți [on-line]. [citată 6 noiembrie 2021]. Disponibil: <https://cubreacovblog.wordpress.com/2019/05/08/prima-atestare-documentara-a-mosiei-crihanei-cu-numele-derenauti/>
5. CUDLENCO, Maria. Pagini de istorie locală la Biblioteca Publică Crihana Veche: Top zece cele mai bune comunicări de la Concursul Republican al Proiectelor de Cercetare și Dezvoltare: culegere de comunicări [on-line]. Chișinău: BNRM, 2016. P. 61-70 [citată 6 noiembrie 2021]. Disponibil: <https://docslide.net/education/anul-bibliologic-2014-top-zece-cele-mai-bune-comunicari-de-la-concursul-republican.html>
6. IFLA/UNESCO *Les services de la bibliothèque publique: principes directeurs de l'IFLA/UNESCO*. Fédération Internationale des associations de bibliothèques. Section des bibliothèques publiques, 2001, cap.1.8 [on-line]. [citată 6 noiembrie 2021]. Disponibil: <https://repository.ifla.org/bitstream/123456789/929/1/ifla-publication-series-97-fr.pdf>
7. STANCA, Sorina. Cunoaștere și istorie locală în bibliotecile publice – perspectivă comparativă între serviciile europene și cele americane în secolul XX. Rezumat al tezei de doctorat. Academia Română, Institutul de Istorie „George Barițiu” Cluj-Napoca, 2020. 10 p. [on-line]. [citată 6 noiembrie 2021]. Disponibil: https://institutuldeistoriegeorgebaritiu.ro/wp/wp-content/uploads/2020/09/Rezumat_ro_TD_Sorina_Stanca.pdf